

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ERAELU KAITSE JA RIIGI LÄBIPAISTVUSE EEST

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/18/2333

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	05.10.2018, Tallinn
Vaide esitamise aeg	01.08.2018
Teabevaldaja	Politsei- ja Piirivalveamet e-posti aadress: ppa@politsei.ee
Teabevaldaja vastutav isik	peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	AS Eesti Meedia e-posti aadress: Holger.roonemaa@eestimeedia.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 1 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3 alusel

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt.**
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**
vaadata vaide esitaja 30.07.2018 teabenõue toimiku lehekülgedel 95-101 asuva teabe väljastamise osas uuesti läbi ning väljastada nõutud teave osas, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiiranguid.
- 3) määrán ettekirjutuse täitmise tähtajaks 12.10.2018.**

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes vaideotsuse (üaltoodud punkt 1) rahuldamata jäänud osas või juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil. Seejuures saab vaideotsuse tühistamist nõuda üksnes koos teabevaldajale esitatud nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

Riigiasutus saab käesoleva haldusakti vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. AS Eesti Meedia esitas 01.08.2018 Andmekaitse Inspeksioonile vaide Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi PPA) tegevuse peale teabenõudele vastamisel.
2. Inspeksioon palus 13.08.2018 vaide esitajal kõrvaldada puudused ning täpsustada vaide eset.
3. Vaide esitaja kõrvaldas puudused vaides 23.08.2018.
4. Inspeksioon tegi vaide aluseks olevate asjaolude selgitamiseks 03.09.2018 teabevaldajale järelepärimise.
5. Teabevaldaja vastas inspeksioonile 14.09.2018.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Pärnu Postimees esitas PPA Lääne prefektuurile teabenõude sooviga tutvuda tänava veebruaris Manilaiu ligidal merejääll juhtunud nelja hukkunuga autoõnnetuse kriminaaluurimise toimikuga (kriminaalasi nr 18267000140). Kriminaalasi on tänaseks lõpetatud süüdistust esitamata.

Pärnu Postimees selgitas teabenõude esitamist avaliku huviga, mis seisneb:

- a) mitme hukkunuga liiklusõnnetus kontekstis, kus liiklussurmade arv on tõusnud viimaste aastate rekordilisele tasemele;*
- b) liiklusõnnetuse tekkimisel rolli mänginud alkoholi tarbimises - alkoholist põhjustatud õnnetused on ühiskondlikult oluline probleem;*
- c) (ebaseaduslike) jääteede kasutamine talvisel ajal, mis põhjustab sagedasi õnnetusi. (Kuna jäätee oli ebaseaduslik, ei kajastu Manilaiu hukkunud ametlikult liiklusõnnetuste statistikas, ent sisuliselt on tegemist liiklusohvritega.)*

PPA keeldus teabenõuet täitmast, tunnistades kõrget avalikku huvi teema osas, ent põhjendades keeldumist esiteks AvTS par 23 lg 2 p 3 järgi (teabenõude täitmiseks kuluv liialt suur töömaht). PPA viitas, et liiga suur töömaht seisneb delikaatsete isikuandmete, perekonnaelu üksikasju puudutavate andmete ja vaimseid või füüsilisi kannatusi puudutava teabe kinni katmises.

Teiseks viitas PPA IKS par 11 lg 2-le, mille järgi võib isikuandmeid töödelda andmesubjekti nõusolekute ajakirjanduslikul eesmärgil, kui selleks on ülekaalukas avalik huvi ning see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega. Eraldi vestluses Pärnu Postimehe tegevtoimetajaga ütles PPA pressiesindaja Ilmar Kahro lisapõhjendusena, et kõnealusest teemast ei ole rohkem enam midagi kirjutada - kõik oluline on kirjutatud.

PPA keeldumine teabenõuet täitmast rikub oluliselt ajakirjandusvabadust ning ajakirjanduse võimet kajastada ühiskondlikult olulisi teemasid. Pärnu Postimehele esitatud põhjendustega on võtnud PPA endale õiguse otsustada, mis on ajakirjanduslikult oluline ja kajastamist vääriv materjal ja mis mitte. Ühtlasi, tunnistades et teema vastu eksisteerib kõrge avalik huvi ent viidates, et andmete avalikustamine peab olema kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega, võtab PPA juba eos seisukoha, et Pärnu Postimehe võimalik kajastus ei oleks ajakirjanduslikult eetilise.

Ükski riiklik institutsioon ei saa asuda ajakirjanduse kui ühiskondlikult olulise institutsiooni eest selliseid põhimõttelisi otsuseid langetama. Pärnu Postimees soovib tutvuda nõutava kriminaaltoimikuga, et otsustada, kas seal sisalduv materjal annab ainekõhise meediakajastuseks või mitte. Samuti oleks Pärnu Postimees hea meelel nõus kasutama PPA pakutud võimalust vestelda PPA uurijatega, kes asjaga seotud olid, ent selleks, et vestelda, on vaja ajakirjanikul teha eeltööd ning tutvuda materjaliga - et saada aru, kas ja millest on võimalik vestelda.

Pärast esmast keeldumist esitas Pärnu Postimees täiendavate selgitustega taotluse ning pakkus PPAle ka kompromisse selles osas, milliste osadega kõnealuselt kriminaaltoimikust ja kuidas tutvuda. PPA jäi vastuses esialgsete keelduvate põhjenduste juurde.

Palume AKIlt teha PPAle ettekirjutus Pärnu Postimehe teabenõude sisuliseks täitmiseks. Pärnu Postimees on nõus, et delikaatsed isikuandmed ning muud peresuhteid ja tervist puudutavad andmed võib ja tuleb toimikus põhjendatud mahus kinni katta, ent põhiosas palume teha toimik ajakirjandusele kättesaadavaks.

Puuduste kõrvaldamise taotlusele vastas teabevaldaja järgmist:

Vastuseks Teie 13.08.2018 kirjale nr 2.1-3/18/2333 (Vaides puuduste kõrvaldamise taotlus) täpsustan, et peame silmas Pärnu Postimehe tegevtoimetaja Martin Laine e-kirja PPA pressiesindaja Ilmar Kahrole 10.07.2018 (lisatud käesoleva kirja juurde) ja 30.07.2018 (Lisa 2 ja Lisa 3 esialgselt esitatud kaebuses AKI-le). Lisa 2 e-kiri avades nähtub, et Lisana 3 esitatud dokument oli selle kirja kirjalisa. Algses, 10.07.2018 esitatud teabenõudes, soovisime ligipääsu kogu toimikule. Pärast keelduvat otsust esitatud täiendavas, 30.07.2018 esitatud teabenõudes nõustus Laine kompromissetepanekuna vaid teatud ulatuses toimiku materjalide avaldamisest. Käesolevas kaebuses soovime nii algse kui täiendava teabenõude täitmist (PPA keeldus täielikult mõlema teabenõude täitmisest), nõustudes, et PPA katab kinni toimikus sisalduvad delikaatsed isikuandmed.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Enne Andmekaitse Inspektsiooni poolt järeleparimises esitatud küsimustele vastamist peame vajalikuks täiendavalt selgitada, et Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi PPA) on kõnealuste teabenõuete raames ajakirjanikule seni vastanud järgmist, ning lisaks edastanud digitaalse koopia kriminaaltoimiku sisukorrast:

10.07.2018 pöördusite palvega tutvuda ajakirjanikuna lõpetatud kriminaalasja nr 18267000140 arhiveeritud toimikuga, mis on arhiveeritud uurimisasutuses.

11.07.2018 pöördusite palvega tutvuda ajakirjanikuna kõrge avaliku huvi tõttu kriminaalasja nr 18267000140 arhiveeritud toimiku sisukorraga.

PPA vastus 10.07.2018 tehtud pöördumisele:

Mõistame, miks Munalaiu tragöödia, milles kaotas elu neli inimest, pälvis suurt avalikkuse huvi ning usume, et see huvi on igati põhjendatud. Seetõttu on nii politsei kui prokuratuur olnud alates selle juhtumisest olnud avalikkusega nii avatud kui võimalikuks pidasime. Oleme endiselt avatud vastama kõikidele sisulistele küsimustele, mis puudutab juhtunut ja selleni viinud asjaolusid.

Küll aga ei ole me antud hetkel valmis tutvustama lõpetatud kriminaalasja toimikut ajakirjandusliku töö tegemise eesmärgil. Kui jätta kõrvale surnukehade ekspertiisiaktid, fotod surnukehadest ja hukkunud inimeste isiklikest asjadest, koosneb toimik suurimal määral ellujäänute ja nende lähedaste ülekuulamise protokollidest. Lähedased on juba varasemalt andnud politseiuurijatele mõista, et on avalikkuse tähelepanust väsinud ning vajavad juhtunuga toimetulekuks rahu ja aega.

Arvestades, et selle menetluse raames ei esitatud ühelegi inimesele kahtlustust ega süüdistust, ning mõistes samal ajal avalikkuse kõrgendatud huvi juhtunu vastu, keeldume teabenõude täitmisest järgmisel alusel:

AvTS § 23 lg 2 p 3 (teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi).

Keeldumise otsust tehes oleme arvesse võtnud, et lõpetatud kriminaalasja toimik sisaldab olulises osas järgmisi andmeid, mida teabevaldaja on avaliku teabe seaduse alusel kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks:

AvTS § 35 lg 1 p 11 - teabe, mis sisaldab delikaatseid isikuandmeid;

AvTS § 35 lg 1 p 12 - teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus;

AvTS § 35 lg 1 p 13 - teabe, mis sisaldab perekonnaelu üksikasju kirjeldavaid andmeid;

AvTS § 35 lg 1 p 15 - teabe, mis kirjeldab isiku vaimseid või füüsilisi kannatusi.

Keeldumise otsust tehes oleme andmesubjekti õigusi arvesse võtnud ka lähtudes isikuandmete kaitse seadusest.

IKS § 11 lg 2 - Isikuandmeid võib ilma andmesubjekti nõusolekuta ajakirjanduslikul eesmärgil töödelda ja avalikustada meedias, kui selleks on ülekaalukas avalik huvi ning see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega. Andmete avalikustamine ei tohi ülemääraselt kahjustada andmesubjekti õigusi.

PPA vastus 11.07.2018 tehtud pöördumisele:

Arhiveeritud toimiku sisukord on kirja manuses.

Otsus teabenõude osalise täitmata jätmise kohta on vaidlustatav Andmekaitse Inspeksioonis 30 päeva jooksul. Soovi korral saate vaide vormistada sekkumistaotlusena siin: www.aki.ee/et/poordu-inspektsiooni-poolse/sekkumistaotlus.

Vastused Andmekaitseinspeksiooni küsimustele:

1. Kui mahukas on kõnealune kriminaaltoimik (mitu lk)?

Toimikus on 46 dokumenti 120 lehel, kuid toimiku tegelik maht on suurem, kuna materjalide lehed on kohati kahepoolsed.

2. Kas toimiku kõigi dokumentide sisu nõuab täies ulatuses juurdepääsu piiramist või on osa siiski võimalik edastada teabenõudjale, kattes kinni juurdepääsupiirangu teabe?

Toimikus sisaldub meie hinnangul väga suures ulatuses (valdav osa toimiku materjalidest) teavet, mis on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks (AvTS § 35 lg 1 p 11, AvTS § 35 lg 1 p 12, AvTS § 35 lg 1 p 13, AvTS § 35 lg 1 p 15). Juurdepääsupiiranguga teabe kinni katmine nõuab PPA hinnangul suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist ning seega on teabenõude täitmisest keeldumise aluseks AvTS § 23 lg 2 p 3.

Lisaks, kuivõrd dokumendid sisaldavad läbivalt isikute eraelulist teavet ning ebamõistlikult raske on eristada sellist teavet, mida piirang ei puuduta, siis suurt mõtet ei omaks antud juhul toimikus sisalduvatest dokumentidest väljastada ka üksnes üksikuid ja seotuid lausekatkeid.

3. Kui toimikust on võimalik teavet väljastada juurdepääsupiiranguteta osas, miks seda vastavalt AvTS § 38 lõikes 2 sätestatule ei tehtud (nii esimese kui teise teabenõude puhul)?

Meie hinnangul nõuab teabe väljastamine teabevaldaja töökorralduse muutmist, seetõttu keeldusime teabenõude täitmisest (välja arvatud sisukorra väljastamine) lähtuvalt AvTS § 23 lg 2 p 3.

Selgitame, et olukorras, kus toimik sisaldab menethuse äärmiselt tundliku iseloomu tõttu valdavas osas asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet, on selle korrektne väljastamine ressursimahukas ning nõuab mitme inimese tööd. Nii näiteks tuleb toimik lahti kotta, toimiku iga lehekülge eraldi skaneerida või kopeerida, viia käsitsi sisse hulgaliselt muudatusi ning seejärel uuesti digitaliseerida. Arvestada tuleb seejuures ka, et enamik ülekuulamisi on talletatud käsikirjas. Ning ka selle ressursimahu töö tulemuseks oleks tegelikult hinnanguliselt võimalus dokumentidest üksikute lausete või lausekatkete väljastamine.

Siinkohal selgitame veel täiendavalt, et olukorras, kus näiteks hukkunute lähedaste ülekuulamisprotokollid ei kuulu valdavas osas avalikustamisele, esineb suur tõenäosus, et ka üksikute avalikustatavate lausete või lausekatkendite pinnalt tehtud järeldused või tõlgendused ei ole korrektsed ja võivad tekitada lähedastele uuesti täiendavaid põhjendamatuid kannatusi. Hukkunute lähedased on Politsei- ja Piirivalveametilt palunud võimalusel väljaantava info hulka vähendada, kuna vajavad traagilise õnnetuse järel eluga toimetulekuks aega ja rahu.

Õnnetust on seni meedias kajastatud väga suures ulatuses ja nii politsei kui prokuratuur on alati ajakirjanike küsimustele vastanud ning ka proaktiivselt selgitanud, miks õnnetus juhtus, mis olid juhtunu asjaolud ning millised on järeldused ja õppetunnid, mida saab juhtunust kaasa võtta. Selgitasime ajakirjanikule, et oleme jätkuvalt valmis seda tegema ning kui avalikkusel on juhtunu osas küsimusi, millele pole seni vastust saadud, anname endast parima, et seda teha. Ajakirjaniku pöördumisest paraku ei selgu, millist infot ei ole politsei ja prokuratuur seni juhtunu kohta avalikustanud, mille tõttu on vajalik täiendavalt tutvuda ka menetlusosaliste poolt vahetult antud ütlustega, mille nad on uurijale andnud.

Kuna ajakirjanik põhjendab väga suurt avaliku huvi esinemist kaheksa kuud pärast juhtunut sellega, et tänavu on liikluses hukkunud rohkem inimesi, kui mullu, siis selgitame, et Munalaius juhtunu näol ei olnud tegu liiklusõnnetusega. Tõsi, see ei vähenda juhtunu erakordsust ega traagilisust, kuid peame siiski vajalikuks seda detaili täpsustada. Samuti selgitab ajakirjanik, et tegu on jääl liiklemise seisukohalt üliolulise näitega. Põhjendada sellega avaliku huvi kaalukust olukorras, kus merel jääd ei ole, ei näi Politsei- ja Piirivalveametile veenev.

Ajakirjanik kirjutab: „Ka kannatanutel on sellest olukorrast õppida (mitte lasta purjus inimest rooli!) ning see õppetund on tohutult valus. Aga ka valusad õppetunnid tuleb edastada inimesteni, et nemad seda valu vältida saaksid: seetõttu kaalubki vahel avalik huvi üles kannatanute võimalikud täiendavad kannatused.“ Avalikkusele on juba edastatud info selle kohta, milline oli õnnetuses osalenute meeleseisund (joove). PPA hinnangul on kannatanud oma valusa õppetunni juba kätte saanud. Nende valu taasprodutseerimine läbi ülekuulamisprotokollides oleva info avalikustamise ei ole meie hinnangul täiendavalt vajalik, oleks isikute eraelu põhjendamatuult riivav ning avalik huvi ei kaalu seda antud juhul üles.

Lisainfona edastame mõned viited senistele kajastustele, et Andmekaitse Inspeksioon saaks hinnata, mil määral ja millises ulatuses on avalikkust seni juhtunust juba informeeritud. Piirdume vaid konkreetse väljaande kajastustega, muude kanalite kajastusi on ilmselgelt veel kordades rohkem.

<https://parnu.postimees.ee/4467635/prokuratuur-lopetas-munalaiu-tragoodia-asjus-kriminaalmenetluse-sest-eeldatav-suudlane-hukkus>

<https://parnu.postimees.ee/4432747/manija-tragoodia-uued-asjaolud-purupurjus-rahapakk-taskus-tagaistmeteta-bussis>

<https://parnu.postimees.ee/4414825/labi-jaa-vajunud-kaubik-tommati-veest-valja>

<https://parnu.postimees.ee/4411219/parnumaal-leiti-merejaal-juhtunud-onnetuse-neljas-hukkunu>

<https://parnu.postimees.ee/4409393/munalaiu-juures-kadunud-mehe-otsingud-jatkuvad>

<https://parnu.postimees.ee/4408173/video-ja-fotod-vabatahtlikud-alustasid-munalaiu-lahedal-kadunuks-jaanud-mehe-otsinguid>

<https://parnu.postimees.ee/4400945/kokkuvote-koik-mida-teame-munalaiu-sadamas-toimunud-traagilise-onnetuse-kohta>

<https://parnu.postimees.ee/4401267/lahkunute-lahedane-selline-juhtum-loob-rivist-valja>

<https://parnu.postimees.ee/4401397/talus-kus-traagilisse-onnetusse-sattujad-vaidetavalt-teele-laksid-valitseb-nukker-vaikus>

https://leht.postimees.ee/4400365/nad-kukitasid-vee-alla-vajunud-bussi-katusel?_ga=2.114876423.1883737091.1536737004-266283166.1527596110

<https://parnu.postimees.ee/4400503/pildid-ja-videod-tuukrid-lopetasid-manilaiu-onnetuse-neljanda-ohvri-otsingud>

<https://parnu.postimees.ee/4400769/labi-merejaa-vajunud-kaubiku-asjus-alustati-kriminaalasi>

<https://parnu.postimees.ee/4400985/linn-kaalub-munalaiu-sadamasse-lisahoiatustahvlite-panekut>

<https://parnu.postimees.ee/4399517/galerii-ja-videod-munalaiu-ja-manilaiu-vahel-vajus-kaubik-labi-jaa-veest-on-valja-toodud-kolm-surnukeha>.

4. Kas olete analüüsinud, kas ja millist teabenõudja kompromissina pakutud variandis küsitut (ainult toimiku lk 89-101; ellujäänute ütlused; turvakaamerate salvestis lk 83) on võimalik juurdepääsupiiranguteta osas väljastada?

Sellisel juhul on vaja küsitud materjal kinni katta väga olulises ulatuses selliselt, et avalikuks ei saaks materjal, mis on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks lähtuvalt AvTS § 35 lg 1 p 11, AvTS § 35 lg 1 p 12, AvTS § 35 lg 1 p 13, AvTS § 35 lg 1 p 15. Oleme ära teinud esialgse töö, mille käigus oleme hinnanud küsitud materjali ja selle väljastamisele kuuluvat ressursi. Muid ettevalmistusi info väljastamiseks ei ole uurimisasutus teinud, kuna leiame, et materjali läbitöötamine antud juhul selleks, et väljastada ükskuid lauseid või lausekatkeid on liigselt koormav ja ebamõistlik. Samuti ei selgu, millise valiku alusel on valitud ülekuulamisprotokollid, millega soovitakse tutvuda (lk 89-101) ning milline on turvakaamera salvestiste väljastamise eesmärk (ajakirjanik täpsustas üksnes seda, et soovib neid veebis kasutada).

5. Kas ja mis põhjustel ei ole võimalik väljastada lk 83 olevat turvakaamera salvestist?

Turvakaamerate salvestis on edastatud politseile uurimistoimingute läbiviimiseks. Salvestiselt nähtuvad isikud, kelle kaitseks PPA ei pea võimalikuks turvakaamera salvestise väljastamist avalikkusele. Täiendavalt toome veelkord ka siinkohal välja, et hukkunute lähedased on palunud info väljastamist PPA poolt minimaalses vajalikus mahus.

PPA on inspektsiooni taotlusel esitanud ka koopia toimiku lehekülgedest 89 – 101.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS (avaliku teabe seadus) § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest.

2. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Politsei- ja Piirivalveamet on teabevaldajaks AvTS mõttes.

3. AvTS § 3 lõike 2 alusel võib avalikule teabele juurdepääsu piirata vaid seaduses sätestatud korras.

4. AvTS § 35 sätestab, millal teabevaldaja peab või võib avalikule teabele juurdepääsupiirangu seada.

5. AvTS § 38 lõike 2 kohaselt tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti.

6. AvTS §-s 23 on loetelu, millisel juhul saab teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda. Sama paragrahvi kolmanda lõike kohaselt teeb teabevaldaja teabenõude täitmisest keeldumise koos põhjendustega teabenõudjale teatavaks viie tööpäeva jooksul.

7. Inspektsiooni pädevuses on AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teabevaldajate üle riikliku ja haldusjärelevalve teostamine teabenõuete täitmise üle.

8. Käesoleval juhul on vaide esitaja soovinud esialgu ligipääsu kogu kriminaaltoimikule ning hiljem kompromissina nõustunud piiratumas ulatuses teabe saamisega.

Teabevaldaja on mõlemal juhul teabenõude täitmisest keeldunud AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel. Nimetatud sätte alusel võib teabevaldaja keelduda teabenõude täitmisest, kui see nõuab

taotleva teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Vastuses inspektsiooni järelepärimisele (p 3) on PPA selgitanud, et toimiku materjalide väljastamiseks tuleb toimik lahti kõita, leheküljed eraldi skaneerida või kopeerida, muudatused käsitsi sisse viia ning uuesti digitaliseerida. Dokumentide sisu arvestades jääks pärast piirangutega teabe kinni katmist järele üksikud laused või lausekatked.

Nõustun PPA-ga, et kogu toimikus 120 lehel kahepoolselt oleva teabe töötlemine väljaandmist võimaldavasse seisusse (juurdepääsupiiranguga teabe väljaotsimine, kinni katmine, toimikust eraldamine, koopiategemine ja digitaliseerimine) on töömahukas, mis annab õiguse keelduda taotletava teabe väljastamisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel.

Ka ajakirjaniku viide avalikule huvile ei anna talle suuremat õigust saada juurdepääsupiiranguga teavet. Nagu eespool märkisin, tagatakse AvTS § 38 lõike 2 kohaselt juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnustatud teabele juurdepääsuõigus riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul või töötajal oma ametiülesannete täitmiseks. Seda teavet ei tohi edastada kolmandatele isikutele juurdepääsupiirangu kehtestanud asutuse loata. Ajakirjanduslik eesmärk ja avalik huvi, millele teabenõudes rõhutakse, võimaldab küll teatud tingimuste täitmisel IKS § 11 lõike 2 kohaselt isikuandmeid avalikustada isiku nõusolekuta, kuid see ei tähenda suuremat võimalust juurdepääsupiiranguga teabe saamiseks.

9. Teabenõudja pakkus 30.07.2018 kompromissi ning soovis tutvuda toimiku lehekülgedega 89-101 või alternatiivina vaid ellujäänute ütlustega või turvakaamerate salvestistega.

Teabevaldaja keeldus ka nende väljastamisest, viidates sellele, et avalik huvi, millele teabenõudja rõhus, ei kaalu üles AvTs-ist ja IKS-st tulenevaid piiranguid.

10. Kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemist, siis AvTS § 38 lg-st 2 tulenevalt tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Eeltoodust tulenevalt ei ole õiguspärane keelduda teabenõude täitmisest ainuüksi motiivil, et teabenõudega seonduv dokument sisaldab muuhulgas delikaatseid või eraelulisi isikuandmeid. Ka Riigikohus on asja nr 3-3-1-57-03 punktis 20 leidnud: „*Kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemist, siis AvTS § 38 lg-st 2 tulenevalt tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Eeltoodust tulenevalt ei ole õiguspärane keelduda teabenõude täitmisest ainuüksi motiivil, et teabenõudega seonduv dokument sisaldab muuhulgas delikaatseid või eraelulisi isikuandmeid.*“

11. Lehekülgedel 89-94 olevatele dokumentidele on seatud juurdepääsupiirangud AvTS § 35 lg 1 punktide 11, 12, 13 ja 15 alusel ning lehekülgedel 95-101 olevale dokumentidele AvTS § 35 lg 1 punktide 12 ja 15 alusel.

Hindasin toimiku lehekülgedel 89-101 olevat teavet. Leian, et lehekülgedel 89-94 olevatele dokumentidele kehtestatud piirangud on seaduspärased ja asjakohased. Olen ka seisukohal, et juhul, kui ka dokumentides kaetakse juurdepääsupiiranguga osa kinni, muutub see sisutühjaks. Seega ei annaks dokument sellisel kujul väljastamisel mingit kasutamist võimaldavat teavet.

Toimiku lehekülgedel 95-101 olevatele dokumentidel on seatud piirangud AvTS § 35 lg 1 punktide 12 ja 15 alusel. Tutvudes nende dokumentidega, olen seisukohal, et mitte kogu sisu ei vaja kaitsmist. Suur osa dokumendist ei sisalda teavet, mille avalikuks tulek kahjustaks kellegi eraelu või kirjeldaks kellegi vaimseid või füüsilisi kannatusi.

12. Teabevaldaja oleks alternatiivina nõus ka videokaamera salvestise saamisega, et seda veebiväljaandes kasutada.

Teabevaldaja põhjendab inspeksioonile esitatud vastuse punktis 5 selle väljastamisest keeldumisest salvestisele jäävate isikute isikuandmete kaitsmisega. AvTS § 23 lg 1 punkt 1 sätestab, et teabevaldaja keeldub teabenõude täitmisest, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust.

Nõustun teabevaldajaga, et tal ei ole õigus väljastada kolmandatele isikutele salvestisi, millel on inimesed, ilma nende nõusolekuta. Tegemist on isikuandmetega, mida tohib töödelda üksnes andmesubjekti nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti (IKS § 10 lg 1). Kui videot soovib inimene, kes sellele ise on jäänud, saaks ta seda taotleda IKS § 19 alusel, kuid ka siis ei väljastataks talle kolmandate isikute andmeid. Kuna aga salvestist küsib kolmas isik, siis ei saa talle väljastada seal olevatest inimestest salvestisi ilma nende nõusolekuta või seadusliku aluseta, milleks kindlasti ei ole ajakirjanduslikku eesmärki käsitlev IKS § 11 lg 2.

13. Lähtudes eeltoodust leian, et teabevaldaja peab hindama, milline osa toimiku lehekülgedel 95-98 olevatest dokumentidest tuleb AvTS § 35 loetletud põhjustel tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks ning ülejäänud osas dokument väljastada.

14. Kuna teabevaldaja ei ole väljastanud nõutud teavet ja olen leidnud, et vaatamata kehtestatud juurdepääsupiirangutele on teabenõude täitmine osaliselt võimalik, rahuldan vaide osaliselt ning teen teabevaldajale ettekirjutuse vaadata teabenõue toimiku lehekülgede 95-101 väljastamise osas uuesti läbi ning väljastada nõutud dokumendid osas, millele ei ole juurdepääsupiiranguid kehtestatud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin

juhtivinspektor

peadirektori volitusel